

İPEKBÖCEKÇİLİĞİNİN ÖNEMİ VE GELECEĞİ

Hayri COŞKUN

Bursa İpekböcekçiliği

Araştırma Enstitüsü Müdürü

Türkiye'de İpekböcekçiliği şimdiye kadar çiftçi için yardımcı bir tarım kolu olmasına rağmen, son yıllarda bazı ülkelerde olduğu gibi bazı çiftçilerimizin asıl gelirlerini temin eden bir tarım kolu haline gelmektedir. Dut ağacının kolaylıkla ve değişik iklim şartlarında yetişmesi yurt ağaçlandırılmasında, ipekböceği beslenmesinden arta kalan yapraklarının hayvan yemi olarak kullanılması ile kaba yem açığının kapatılmasında, dal ve sürgünlerinin yakacak olarak kullanılması ile ormanların korunmasında, meyvesinin kuru ve yaş olarak ve çeşitli yiyecek maddelerinin yapılması ile insan beslenmesinde, kerestenin sağlamlığı ve suya dayanıklılığı ile bir çok yerde kullanılması gibi sayısız faydalar sağlamaktadır.

İpekböcekçiliği geliri çiftçinin paraya en çok ihtiyacı olduğu bir zamanda piyasaya arz ettiği ilk ürünüdür. 40-45 günlük bir uğraşı sonucu elde ettiği bu gelire diğer zirai faaliyetleri için serbest kredi piyasasının menfi etkilerinden korunmaktadır.

İpekböceği beslenmesi meskenlerde yapıldığından, genel olarak bilgi, görgü ve tekniğin köye yayılmasında imkân vermekte, çiftçi ailesinin yaşantısına temizlik, dezenfeksiyon, iş bölümü ve düzenli çalışmanın girmesine vesile olmaktadır.

Dut bahçesinin işlenmesi ve yaprak hasadı hariç, diğer bütün işlerin, emeğini tarımın diğer kollarında değerlendirme imkânı olmayan yaşlı, çocuk, sakat gibi aile fertlerince yapılması kırsal alanda gizli işsizliğin önlenmesine de yardımcı olmaktadır.

İpekböcekçiliğinin çok geniş bir bölgeye yayılması, daha çok küçük aile işletmelerince yapılması nedeniyle tarımsal milli gelirin daha dengeli dağılımda etkili olmaktadır.

Koza üretimi, mevcut ipekli sanayimizin ham madde ihtiyacını karşılamakta, iç tüketim fazlası koza ile, Türkiye'de işlenmeyen her türlü anormal koza ve sanayii yan ürünlerinin ihracı ile her yıl milyonlarca lira döviz geliri elde edilmektedir. İpekböceği tohumculuğu ise apayrı bir iş koludur. Damızlık besleyiciliğinden tohum satışına kadar çeşitli devrelerde periyodik olarak bir çok insana çalışma imkânı sağlamaktadır.

Türkiye'de ve hatta Dünya'da ipekböcekçiliğinin öldüğü veya öleceğine dair kamu oyunun genel kanaatı yanlıştır. Dünya'da yıllık üretim artışının % 2,5; tüketim talebi artışının ise % 5 olması, toplam talebin karşılanması için Uluslararası kuruluşlarca desteklenen projelerin uygulanması, Dünya İpekböcekçiliği hakkındaki kanaatin yanlılığını ortaya koymaktadır.

Keza Türkiye, Cumhuriyetin kuruluşundan bu güne kadar en fazla koza üretimine 3190 ton ile 1946 yılında erişmiştir. Bu miktar yaş koza ortalama olarak 266 ton ham ipeğe tekabül etmektedir. 1974 yılında üretilen 1773 ton yaş koza ise 253 ton ham ipeğe tekabül etmektedir. Görülüyor ki koza üretiminde % 44 oranında bir azalma olmasına rağmen, ipekböcekçiliğinin asıl gayesi olan ipek üretimindeki azalma sadece % 5 dir.

İpekböcekçiliğimize gereken önem verilseydi, tekniğe dahi aykırı yanlış politika uygulanmamış olsaydı, Türkiye İpekböcekçiliği şimdi eskisine oranla çok daha gelişmiş olacaktı.

Bu kısa açıklamalar, Dünya'da ve Türkiye'de ipekböcekçiliğinin, toplam ipek üretimi, tekniği ve genel durumuyla eskiye oranla büyük aşama gösterdiğini belirtmektedir.

Türkiye, ipekböcekçiliğini geliştirmek için mevcut olan büyük potansiyelini harekete geçirmelidir. İpekböcekçiliği yapan aile sayısını 100.000'e çıkarmak, ipekböcekçiliği yapan her ailenin en az bir dekar dut bahçesi yapmasını sağlamak, bu ailelerden 1/3 ünün yılda 2 defa ipekböceği beslemesini, beher kutudan 30 kg. yaş koza almak suretiyle her ailenin, yılda ortalama olarak 100 kg. yaş koza üretmesi hedef olarak alınmalıdır. Böylece, 1974 yılında ipekböcekçiliği yapan her çiftçi ailesine net olarak ödenen 2122.-TL, 1974 yılı fiyatlarıyla 5300.-TL. çıkartılmalıdır.

Sonuç olarak, yurt kalkınmasının temeli, çoğunluğu teşkil edenlerin kalkınmasıyla mümkün olacağından, ipekböcekçiliği bu çoğunluğun kalkınmasına ve yurdun genel ekonomisine büyük katkılarda bulunacaktır.

HAYVAN ISLAHINDA STANDARDİZASYON
(İlkeler, Yöntemler ve Uygulama)

Doç. Dr. Turgut GÖNÜL

TAPGEM Yayınları No.: 15

Tavukçuluk Araştırma Enstitüsü — ANKARA